

A VERS ÉVE

függő. Ahol vannak markáns emberek, ott mindig is erősebb lesz ez a fajta művészeti tevékenység, jobban vonzódnak hozzá a fiatalok. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy hányan bújtak/bújtunk ki ugyanazon köpönyegekből; s csak a személyes érintettség okán említtem először Benke Évát, Szombathelyen. (De sorolhatnám Horváth Istvánt Nagykanizsáról, Horváth Emmát és a Csokonai Vitéz Mihály alkotói-díjas Krekity Olgát a Vajdaságból, az ugyancsak díjazott Szódy Szilárdot és a többieket.) Ahhoz tehát, hogy a műhelymunkák fontosságát ismét megtaláljuk, mindenképpen támogatni kell azon pedagógusokat, akik foglalkoznak az ifjú tehetségekkel. Ízlést nem lehet tanítani, de formálni a tartalmi és esztétikai igényességet, ráirányítani a figyelmet az értékekre – ez feladat lehet. Erős, sugárzó személyiséget nem adhat semmiféle képzés. Ám biztos(abb) talajt minden magyar-tanár lába alá rakhatnánk, ha versrendező-képzéseket akkreditálnának a főiskolák. Ha.

Mi magunk, a Magyar Művelődési Intézet munkatársai, kidolgoztunk versrendezői képzést a közművelődési akkreditáción belül. Sajnálatos dolog, hogy elindítására még nem került sor, nem jött össze a szükséges létszám. A művelődésügyben ma nem túl sok olyan kolléga dolgozik, aki műhelymunkákat vezetne, a pedagógusok számára pedig nem célszerű a mi akkreditációnkat végezni – hiszen nem fizetik számukra kötelező továbbképzésként. Így tehát van is, meg nincs is. (A két tárca nem fogadja el egymás képzéseit.) Legjobb tudomásom szerint a győri, regionális illetőségű Magyar Versmondó Egyesület a helyi főiskolával szövetkezve időnként szervez hasonló tematikájú képzést (akkreditáció nélkül), nagyszámú jelentkezőről ott sem tudunk. A Magyar Versmondásért Alapítvány nyári táborában külön szekció foglalkozik a pedagógusok felkészítésével – erről személyes tapasztalataim nincsenek, de az, hogy a tanárok között van például Debreczeni Tibor (ő is Csokonai-díjas), meggyőző erejű. Nagy szükségét érezzük, hogy a képzések témakörében valamiféle hathatós előrelépést tegyünk. Sokat segítené ez abban, hogy az értő verstolmácsolók legyenek többen.

A versmondók számára viszonylag rendszeresen, több korosztály számára hozzáférhetően működnek kisebb-nagyobb nyitottságú és különböző szervezetségi fokú tehetséggondozó

táborok. A Magyar Versmondók Egyesülete, a Magyar Versmondásért Alapítvány mellett – akik folyamatosan működtetnek évközi műhelyt is – megyei és városi intézmények is indítanak szaktáborokat, utóbbiak különösen az általános és középiskolai korosztály számára (pl. nagy múltú tábora van a tatabányai Köznevelődési Házának, a veszprémi Városi Művelődési Központnak...).

Mit tehetünk még?

Szorgalmaznunk kellene, hogy a közművelődési hálózat munkájában is teret, újra nagyobb hangsúlyt kapjon a vers, a költészet. Hogy kísérletek történjenek az előadói estek forgalmazására, értékes műsorok meghívására – ne csak, de legalább – egy-egy évforduló kapcsán. (Az NKA Közművelődési Szakmai Kollégiuma írt ki ebben a témakörben pályázatot, de csak elvétve jelenik meg a tájoltatott programok között az előadó-művészet ezen válfaja. A legtöbben meg sem kísérik, hogy a bevált népzenei, néptánc és hasonló események között a versnek adjanak főszerepet. Két-három olyan pályázat van, amely dominánsan épít erre a műfajra, és hál'istennek nem először. Vagyis a dolog még mindig működik, ha nem mondunk eleve le róla.

Zárógondolatként – noha nyilván sok kérdést még nem érintettem – csak ennyit; civil és intézetbéli munkatársaimmal, a megyékben dolgozó segítő kollégákkal, előadó-művész barátaimmal együtt úgy gondolom, fontos dologért harcolunk, amikor a magyar versmondás ügyét pártoljuk. Minden dühögés, minden vita, minden ittközet csak az ügy érdekében történik, a versmondókért, a költészetért. Még ha olykor szigorúbbnak is tűnnek mondataim, mint ahogy sokan hallani szeretnék, higgyék el, a versekkel jobba tehetjük a világot, és egyetlen szándékom, hogy ez valóban így történjen, s hogy minél többen higgyenek ebben.

És akkor talán lesz, aki elrettentí a keselyűt, és átviszi a szelmet a túlsó partra. Nagy László után szabadon – aki egyébként ebben az évben lenne 80 éves.

A dolgozat írója 2004-ben, a költészet népszerűsítéséért végzett munkája elismeréseként Radnóti-díjban részesült. (A szerk.)

FERENCZ ZSUZSANNA

A VERSMONDÁS ÖRÖMÉÉRT – VERSBARÁTOK TALÁLKOZÓJA

2005. január 29-én már 16. alkalommal került sor Veszprémben a versbarátokat hívó találkozóra. Az évente ismétlődő alkalom mottója: In memoriam Borbély László.

Borbély László tehetséges versmondó volt, középiskolás korától a veszprémi TIT Váci Mihály Irodalmi Színpad tagja. Ő volt a győztese az 1965-ös KI MIT TUD versmondó kategóriájának. A Színpad szinte valamennyi bemutatójában szerepelt, óriási repertoárral rendelkezett. Felesége kezdettől, később két fia is vele együtt lépett fel, s voltak megyeszerte az irodalmi ismeretterjesztés lelkes szószólói. Élete zenitjén, 1989. január 26-án ragadta el a halál. Mindössze 47 évet élt.

Pintér Tibor, a Váci Mihály Irodalmi Színpad legendás hírvéleményes vezetőjének gondolata nyomán, Borbély László halálának első évfordulóján találkozóra hívtuk mindazokat, akik ismerték és szerették az előadót. Olyan együttlétre, ahol az ő emlékére, s a jelenlévők örömeire sorjáznak a versek.

Népes sereg gyűlt össze a Szakszervezetek Veszprém Megyei Tanácsa székházában. Az együttlét hangulata, sikere kijelölte a jövőt, s ebből az első alkalomból hagyomány lett, amely mindmáig él.

Az első három találkozót még a szakszervezeti székházban, a negyediket már a Vízmű Vállalat központjában, az ötödiket pedig az Eötvös Károly Megyei Könyvtárban tarthattuk. 1995-től a Veszprém Városi Művelődési Központban leltünk állandó helyszíntre. Itt megfelelő környezetben, szíveslátástól övezve műláthatják idejüket a líra kedvelői.

A rendezvénynek két házigazdája van, a befogadó intézmény, valamint a Váci Mihály Irodalmi Színpad.

E találkozók nyitányaként, videofelvételről idéztük fel Borbély László alakját, s gyönyörködhetünk férfiasan szép orgánumban, igényes, kifejező versmondásában.

Az emlékezés perceit követő program aztán mindig meglepetés; egy spontán módon alakuló vers- és dalfűzér.

A jelenlévők közül sokan, egy-egy költeménnyel vagy dallal lépnek a pódiumra. Nincs előre elhatározott, előre megbeszéltsorrend. Ám ez nem okoz sok gondot a levezetőnek, a műsor szinte önmagát szerkeszti. Az éppen elhangzott vers gondolatát folytatva, ahhoz kapcsolódva, lélektől lélekig szólnak a versek, énekek.

Több órán át tart ez így, mindannyi jelenlévő kedvére.

Az idén is mintegy ötven résztvevője volt ennek a délutánnak, az egészen fiataloktól a szépkorúakig. (A legidősebb, a Tapolcán élő, 88. életévében járó Jakab István bácsi!) Veszprémből és környékéről érkeztek a legtöbben, de voltak Székesfehérvárról, Tapolcáról, Balatonfüredről, Balatonfűzfőről, s más településekről is jópáran.

Külön öröm, hogy Borbély László özvegye, és családjának számos tagja is évről-évre aktív jelenlétével tiszteli meg ezt az alkalmat.

Ezen a délutánon összesen harmincegyen, közel ötven költeményt mondtak el. Köztük volt Szokoly Tamás költő, aki legújabb versét olvasta fel. A Bessenyei Ferenc színművész halála ihlette opuszt nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság. Nyolc megzenésített vers is elhangzott, az évek óta visszatérő Lyreduó előadásában. Énekeikhez lelkesen csatlakoztak a széksorokban ülők is.

Utólag megszámlálva, 28 költőtől hangzottak el versek, köztük a legnagyobbaktól a kevésbé ismertekig. Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Radnóti Miklós, Petőfi Sándor, Váci Mihály, Serfőző Simon, Nagy Gáspár, Lászlóffy Aladár, Törmezei Erzsébet, Vecsey Kiss Mária, s folytatódhatna a sor.

A komoly versek voltak többségben, de különösen az est vége felé jónéhány vidám költemény is megszólt.

A műsorvezetést Sz. Csordás Éva, a házigazda irodalmi színpad művészeti vezetője végezte nagy rátermettséggel.

Kedves jellemzője ezeknek a rendezvényeknek, hogy a házigazdák kis vendégséget készítenek elő, hogy aztán a szünetben a finomságokat tartalmazó büféasztalhoz invitáljanak mindenkit.

Jó hangulatú, szívet melengető, lelki feltöltődést adó, minden pillanatában a versmondás örömét bizonyító esemény volt ez az idei is, akárcsak az ezt megelőző tizenöt alkalom.

Mert jó dolog irodalombarátok, széplelkű emberek társaságában, verselve-dalolva – vagy ezeket csak hallgatva – eltölteni néhány órát.

Amikor a pódiumra lépők nem a helyezésekért versengenek egymással, hanem csak úgy a maguk, s az őket éppen hallgatók örömeire tolmácsolják a költők üzenetét.

Hittel vallom, kellene az ilyen alkalmak, s jó munkálkodni ezek létrejöttéért.

A BARTALIS JÁNOS SZAVALÓVERSENYRŐL

Az Apáczai Csere János Közművelődési Egyesület 1994-től folyamatosan megszervezi az Apácán (Brassó megye, Erdély) született költő, Bartalis János nevét viselő szavalóversenyt. A verseny az utóbbi években, nem csupán a brassói, hanem országos viszonylatban is, a magyar közösség jelentős kulturális eseményévé nőtte ki magát. A versenyen magyarországi, Apáczai Csere János nevét viselő oktatási intézmények is részt vesznek.

A verseny célja a magyar szabadvers úttörőjének, Bartalis János költőnek népszerűsítése, életművének újraértékelése, az anyanyelv ápolása, az előadóművészet éltetése és fejlesztése, valamint pódium biztosítása a megmérettetésre.

Az eddigi 11 alkalommal megszervezett verseny irodalmi anyaga: egy szabadon választott Bartalis János vers és egy szabadon választott XX. századi magyar költő verse volt.

A versenyen részt vehet minden 16 életévét betöltött, nem hivatásos versmondó (felső korhatár nincs), bárhol is éljen a világon, aki elfogadja a verseny feltételeit.

A versenyzőnek rendelkeznie kell egy magyar kulturális/oktatási/egyházi intézmény/szervezet ajánlásával. Abban az esetben, ha túljelentkezés van, az ajánló szervezetek döntenek el a régióknkénti három személyből álló képviselőket.

A rendezvény keretében a versenyzők részt vesznek különböző tevékenységeken pl.: képzőművészeti kiállítás megnyitó, zenei est, városnézés, valamint különféle ismerkedési programok.

A verseny díjazottjait egy szakmai zsűri pontozás alapján választja ki. Az első három helyezett pénzbeli jutalom mellett még különböző felajánlott díjakban is részesül. Ugyanakkor, számos brassói intézmény, szervezet és magánszemély (képzőművész) támogatásának köszönhetően, a pontozás sorrendjében, több különdíjat is kioszthatunk.

A zsűri elnöke: Banner Zoltán előadóművész, a zsűri tagjai további neves színészek, előadóművészek, tanárok.

A verseny idejére a versenyzőknek és a meghívottaknak, támogatóink segítségével, biztosítjuk a szállást és az étkezést, zsűritagoknak az útiköltséget és honoráriumot, a népszerűsítő anyagokat.

A szavalóverseny eredményei

Bartalis János költészetének jelentősége még ma sem a róla szóló szakirodalomban, hanem a vetélkedő kapcsán mutatkozik meg, a költő ilyen módon kap méltányos elismerést. A szavalóversenynek köszönhetően folyamatban van életművének újraértékelése, a kortárs irodalom fiatal képviselői (pl. Balázs Imre József, Korunk szerkesztő) komoly kutatásokat végeztek ennek érdekében.

Eredmény, hogy a költő verseinek egy újabb kiadása jelent meg, a már említett irodalomtörténész válogatásában.

Nagyon sok fiatal, szám szerint 372 – ha csak az országos szavalóversenyre jutottak számát vesszük figyelembe – lett Bartalis verssel gazdagabb.

A verseny jelentős jelentkezési számmal és egyenletesen magas színvonalon járul hozzá a kortárs magyar költészet, s e költészet tolmácsolásának ápolásához, terjesztéséhez.

Számos díjnyertesünk példaértékűen képviselte az erdélyi magyarságot magyarországi versenyeken. Sokan bejutottak színművészeti intézetekbe, irodalmi pályát választottak vagy beálltak a közművelődésben tevékenykedő önkéntesek nagy csoportjába. A verseny ezáltal is hozzájárul a magyar közösségünkért felelősséget vállaló polgárok erősítéséhez.

A szavalóverseny olyan kulturális esemény, amely a magyar kultúra valódi fáklavivőjeként számítható Európa e szögleté-